

Čí je to obraz a nápis?

Čí je to obraz a nápis?

29. NEDĚLE V LITURGICKÉM MEZIDOBÍ CYKLU A

Evangelium (Mt 22,15-21)

Farizeové odešli od Ježíše a uradili se, jak by ho chytily za slovo. Poslali k němu své učedníky zároveň s herodovci, aby mu řekli: „Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a že učíš cestě k Bohu podle pravdy. Nedbáš lidských ohledů, nehledíš totiž na to, čím kdo je. Pověz nám tedy: Co myslíš, je dovoleno platit daň císaři, nebo ne?“ Ježíš prohlédl jejich zlý úmysl a odpověděl: „Co mě pokoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz, kterým se platí daň!“ Podali mu denár. Zeptal se jich: „Čí je to obraz a nápis?“ Odpověděli: „Císařův.“ Tu jim řekl: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

(Farizeové) k němu poslali své učedníky zároveň s herodovci, aby mu řekli: „Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a že učíš cestě k Bohu podle pravdy. Nedbáš lidských ohledů, nehledíš totiž na to, čím kdo je.“ Farizeové byli v zásadě proti okupantské římské moci, i když učili, že se má platit daň. Herodovci byli oproti tomu loajální a usilovali o „pokoj“ a neměnný stav v zemi. Otázka je navozená tak, aby nevyzněla jako zkouška, ale jako výraz upřímné touhy dobrat se pravdy: skrze uctivé oslovení „Mistře“ a následující ujištění se tázající snaží budít zdání, že respektují Ježíšovu autoritu a hledají u něj radu. Tímto rafinovaným způsobem usilují o to, aby Krista dotlačili k odpovědi. Větou „nedbáš lidských ohledů“ jako by ho chtěli vybízet k otevřené vzpouře vůči vládnoucí moci.

„Pověz nám tedy: Co myslíš, je dovoleno platit daň císaři, nebo ne?“ Ježíš prohlédl jejich zlý úmysl a odpověděl: „Co mě pokoušíte, pokrytci?“ Položená otázka je důmyslná. Onou daní se míní roční poplatek, který měl každý dospělý platit. Daň byla hořkým připomenutím, že Izrael trpěl pod římskou nadvládou. Kristus však prohlédl jejich zlý úmysl. Proto označuje tazatele jako pokrytce, tj. jako ty, kdo se snaží maskovat své skutečné úmysly.

Ukažte mi peníz, kterým se platí daň!“ Podali mu denár. Zeptal se jich: „Čí je to obraz a nápis?“ Mistr postupuje mistrovsky také v tomto případě. Jeho odpůrci se ho snaží chytit do léčky, ale on využívá jejich útok k úspěšnému protiútok. Oni mu kladou otázku, ale on otočí situaci a položí otázku jim: odpovědí mu přitom oni sami pomohou rozřešit hádanku. Ježíšova „taktika“ je stejná jako při vyprávění podobenství: položením otázky vede posluchače k tomu, aby se dobral odpovědi a „ponaučení“ sám. Ale to není všechno: žádost „dejte mi peníz“ zvětšuje napětí celé situace. Už samotný fakt, že

tazatelé mají s sebou peníz, svědčí o jejich neupřímnosti: nemají zábrany nosit s sebou peníz s rouhavým nápisem „Tiberius Augustus Caesar / císař, syn božského Augusta“.

Odpověděli: „Císařův.“ Tu jim řekl: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“ Není možné se vyhnout odpovědi, není možné odpovědět jinak, než se má: obraz na minci je císařův (hlava Tiberia), stejně tak nápis (Caesar / Císař). Z toho plyne, že císaři patří to, co je císařovo (a nic víc!), Bohu to, co je Boží. Ježíšova odpověď je skutečně božská, jednoduchá a přitom ohromující: kdyby řekl, že není dovoleno platit daň, nařkli by ho ze vzpoury vůči římské vládě. Kdyby naopak řekl, že se má platit, nařkli by ho, že není slíbeným Mesiášem – Vysvoboditelem, protože nabádá k podřízenosti vůči okupantům. Kristus svojí odpovědí vyvážil první výrok (císařovo císaři) tím druhým (Boží Bohu). Dal tak vlastně za pravdu svým odpůrcům: učí Boží cestě podle pravdy a nebere ohled na to, čím kdo je (čili nestraní nikomu).

I když Kristovi učedníci mají platit daň jako výraz podřízenosti vůči politické moci, nemají považovat v tehdejší době zbožšťovaného císaře ani za boha, ani za svrchovaného vládce. Jako vládce v pravém slova smyslu uznávají ne císaře, ale svrchovaného Hospodina – jemu tedy prokazují největší poslušnost a podřízenost, protože je jejich Pánem a Bohem. Podřízenost vůči státní moci je tedy relativizovaná absolutním nárokem poslušnosti vůči Bohu – v případě konfliktu se upřednostňuje „Boží právo“. Bohu náleží absolutní úcta a podřízenost. Placení daně není projevem modloslužby či odpadnutí od Pána-Hospodina, jen logickým důsledkem toho, že Řím má v ruce politickou moc.

Občas se vyskytující názor, že tak jako císaři patří mince s jeho obrazem, tak Bohu patří člověk jakožto „Boží obraz“ (Gen 1,26), není přesvědčivý – v textu jsou vedle sebe císař a Bůh, ne mince a člověk. Navíc můžeme dodat, že kdyby byla míněna narážka na Gen 1,26, pak by otázka zněla pouze „čí je to obraz?“ Vynechalo by se slovo „nápis“, protože by to evidentně narušilo paralelu: v člověku „Boží nápis“ není!

SHRNUTÍ

V průběhu dějin křesťanství existovala tendence používat tento text jako základ nauky „o církvi a státu“. Neměli bychom ho však posouvat do metafyziky či politické filosofie. Matouš se více zajímal o Ježíšovu dovednost, jak uniknout z protivníkovy pasti. Ježíš se dobře připravené léčce nevyhýbá, ale využívá této příležitosti, aby sdělil svoje učení ve stručném a snadno zapamatovatelném aforismu. Tato perla evangelia je dalším důkazem, že Ježíš je tím jediným Mistrem, Učitelem par excellence.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Zdá se, že vyslanci farizejů a herodovců mluví s Ježíšem velmi mile – za jejich laskavostí se ale skrývá zrada. Chtějí Ježíše chytit za slovo – to znamená, že na něm hledají chybu – a až ji najdou, odsoudí ho. Je velký rozdíl, jestli hledám na druhém dobré nebo naopak to špatné. Můžeme se rozhodnout – být jako Ježíš a hledat na druhých to dobré, anebo být jako jeho nepřátelé a hledat na druhých to špatné. Zkus v tomto týdnu najít na tvém spolužákovi nebo spolužačce, na tvém sourozenci, na tvých rodičích něco dobrého! Schválně, jak se ti to bude dařit...

Starší:

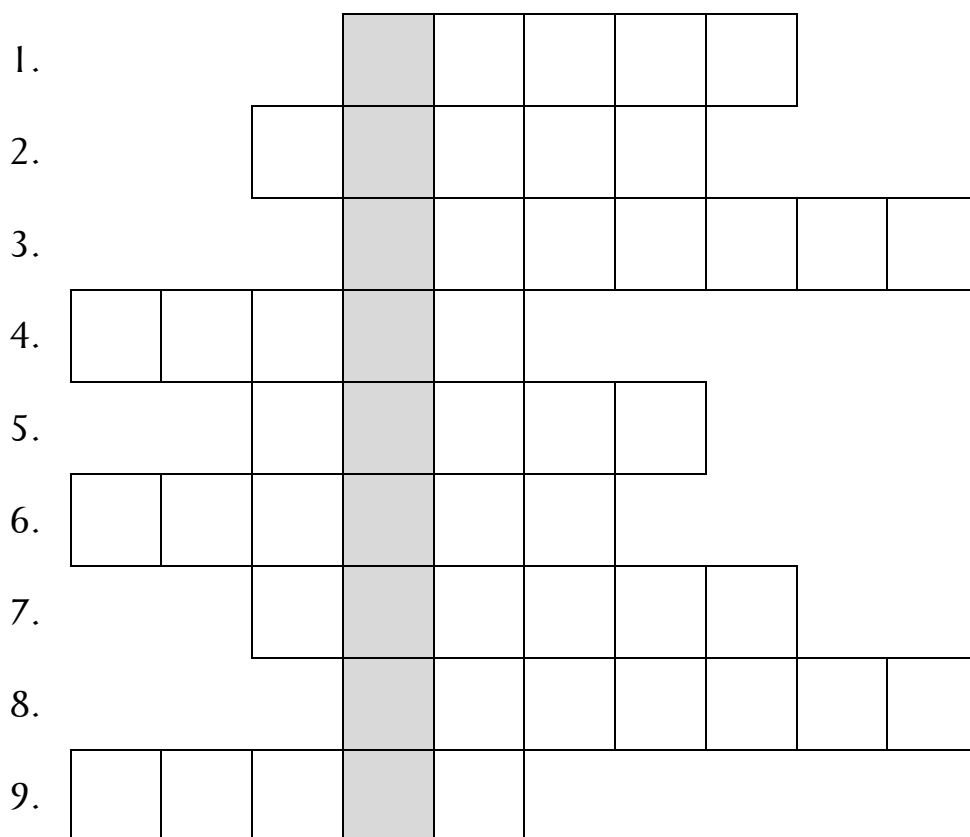
Ježíš uznával ty, kteří ve společnosti rozhodují. I ti mají v Božím plánu své místo. V našich podmínkách je třeba starat se o to, aby představiteli státu byli ti, kteří se snaží upřímně konat dobro a hledat pravdu (kromě nezbytných dalších vlastností pro vykonávání úřadu). To můžeme částečně ovlivnit ve volbách. To, co ale můžeme ovlivnit zásadně, je směr našeho života: naše odevzdání a odevzdávání se Bohu. To za nás nikdo udělat nemůže a na tom bude jednou záviset naše věčnost – ta delší a bohatší část našeho života. Jak se mi daří Bohu odevzdávat sebe – své radosti i bolesti?

Zkusme si

Mladší / Starší:

Ježíš v rozhovoru s farizeji neváhá použít velmi nápaditě „pedagogickou pomůcku“, skutečnou minci, která osvětlí jeho náhled na věc víc než názorně.

- Jeden denár z Ježíšovy doby vážil cca 4 gramy stříbra. Zkus vyrobit „stříbrnou“ minci z alobalu, ale tak, aby vážila co nejpřesněji tolik, kolik tento denár!
- Denáry se v dnešní době u nás už neplatí (i když tomu tak kdysi bylo). Kolik různých názvů mincí a peněz vůbec znáš? Víš, kde se s nimi platí? A kolik jich na internetu nebo v encyklopedii dokážeš najít?
- Která z osob z tvého okolí nebo významná osobnost by si zasloužila portrét na minci? Zkus takovou minci namalovat nebo jinak ztvárnit!
- Když hospodaříme s penězi, potřebujeme k tomu jednu důležitou vlastnost. Zkuste vyluštit křížovku na následující stránce, abyste se dozvěděli, jaká to je!

1. Radujte se se mnou, protože jsem našla _____, který jsem ztratila. (Lk 15,9)
2. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký _____. (Lk 19,2)
3. Jak to, že váš Mistr jí s _____ a hříšníky? (Mt 9,11)
4. Stříbro ani _____ nemám, ale co mám, to ti dám. (Sk 3,6)
5. Směnárníkům rozházal _____ a stoly zpřevracel. (Jan 2,15)
6. Jednomu služebníku dal pět _____, druhému dvě, třetímu jednu. (Mt 25,15)
7. Království nebeské je jako _____ ukrytý v poli. (Mt 13,44)
8. Ananiáš si však dal nějaké peníze _____. (Sk 5,2)
9. On řekl: „_____!“ (Mt 17,25)

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21

29. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 22,15-21